

ONDERSTROOM

Eenakter

door

STEFAN PIETERSEN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **ONDERSTROOM** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **STEFAN PIETERSEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2019 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **2** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Herman (H) - een man van rond de veertig, bruin haar, in een wit hemd met een zwart hesje om en een grijze pantalon, sportschoenen.

Herman junior (J) - een jongen van twaalf jaar oud, bruin haar, in een rode wollen trui met een blauwe spijkerbroek aan en zwarte schoenen.

DECOR:

Een kast tegen de rechtermuur, een fornuis op de achterwand, een bed aan de linkerkant (vanuit het toneel gezien), een tafel met drie stoelen, op de achterwand, naast het fornuis een gitaar en een platenspeler op een klein kastje, ernaast een dikke stapel paperassen.

Aan de rand van het toneel, rechts vanuit het toneel gezien staan een stofzuiger, een emmer sop met een zeem en een stofbezem, Aan het plafond hangen en worden gedurende het stuk opgehangen slingers en feestballonnen.

Het is halfdonker op het toneel, slechts verlicht door een staande lamp (bij de platenspeler) en een zaklamp op de tafel.

Op de achterwand en op de zijkanten van het podium staan projectieschermen, beschenen door drie projectoren (een diaprojector en twee filmprojectoren), die door de technici bediend worden, in de vorm van herinneringen die buiten de controle van de hoofdrolspeler her en der opduiken en met kinderstemmen en stem van de moeder becommentarieerd worden. Als de hoofdrolspeler met open armen op de geprojecteerde herinneringen afloopt, gaan de schermen vlak voor de omhelzing uit. Op de vloer van het toneel ligt zand en er hangt een decorstuk van een door een spot beschenen halve maan. Op de speakers klinkt een voortdurend geluid van klotsend water en af en toe een misthoorn.

Op zijn rug, in een draagbeugel, heeft Herman een grote pop, gekleed in de kleding van de jongen, van vilt en katoen.

SCÈNE 1

(Herman ijsbeert over toneel, terwijl het publiek binnenkomt)

(begin: Herman (H) staat stil bij de koelkast en draait zijn gezicht naar de pop die hij op zijn rug heeft. De jongen (zijn twaalfjarige geheugen: J) ligt op het bed)

HERMAN: Als wat zou je graag willen terugkomen als je dood bent? Als reïncarnatie bestaat. Vraag ik me weleens af...

HERMAN JUNIOR: Waarom zou je terug willen komen?

HERMAN: Kom Zelf, niet zo sippen. Het leven wordt heus wel een keer leuker voor ons. Kijk maar wat een goede dag ik nu weer heb.

HERMAN JUNIOR: Ja, jij! Jij hebt makkelijk praten. Ik zit nog steeds in het verleden. Ik heb nog dat rotverleden van ons te leven. Niet echt iets om naar uit te kijken, van mij uit gezien. En jij sleept me vandaag weer mee dat dal in. Door door te leven.

HERMAN: Voor mij is het ook niet makkelijk, hoor. Wat als jij niet de hele tijd alleen maar met de donkere kant van mijn verleden naar voren kwam. Dan zou het nog te doen zijn jou mee te nemen. Maar als we weer zo gaan beginnen, ga je maar slapen. Dan doe ik het net zo lief alleen.

HERMAN JUNIOR: Maar je moet me helpen! Ik kan het niet alleen!

HERMAN: Nou, ik kan het ook niet alleen, hoor. Je mag me best eens een keertje helpen, hoor.

HERMAN JUNIOR: Daarvoor ben ik niet meegekomen. Je weet best wat je te doen staat, toekomst. Ga je naam, mijn goede naam eens een beetje eer na doen. Ga eens als een man doen en help me met papa en mama. En met die rot-kinderen. Toe nou, ik heb al mijn strips al uit!

HERMAN: Moeten we het hier nou nog steeds over hebben? Ik dacht nog wel dat ik al die problemen al te boven was gekomen. We zijn echt al een eind op streek. Moet wel, want ik heb tot nu toe een hele goede ochtend.

HERMAN JUNIOR: Kijk uit voor die lamp. Die is ons enige houvast in deze rot-wereld. Ik ben vandaag weer achterna gezeten. Door die twee rot-jongens. Mag je best een beetje rekening mee houden.

HERMAN: Zit je nou nog steeds in diezelfde dag? Er waren toch wel meer en leukere herinneringen dan die?

HERMAN JUNIOR: Toch ben ik vandaag weer achterna gezeten.

HERMAN: Ja, ik kan ze niet te pakken nemen voor je. Dat kon ik toen ook al niet.

HERMAN JUNIOR: Ik kon het toen ook al niet. Dat is juist het probleem. En mama was weer niet van de troostende armen en

woorden en de thee. Ze was er overigens niet, herinner ik me nu ineens. Beetje vreemd, nietwaar? Ze was er altijd wel.

HERMAN: Nu ook, ja. Altijd. Gaat er nooit eens in haar eentje op uit. Neemt 's ochtends afscheid van pa en ons en gaat het huis weer boenen of naar Neighbours kijken.

HERMAN JUNIOR: Hebben de buren dan al gereageerd op jouw oproep?

HERMAN: Nee, maar je weet wat ik bedoel, toch? Australische soap. Buren, zoals ie op de Belg heet. Ha, ze hebben nog nooit iets met de buren gedaan. Nog geen kopje koffie!

HERMAN JUNIOR: Of met ons.

HERMAN: Ach kom, dat zal toch weleens voorgekomen zijn in onze jeugd? Kijk nog maar eens goed.

HERMAN JUNIOR:; Ik zie het niet. Waarom zou ik het beter weten dan jij?

HERMAN: Jij bent twaalf. Jij zit er dichterbij dan ik. Laat die pestdagen toch met rust! Ga liever, zoals ik je vroeg, op zoek naar de goede dagen!

HERMAN JUNIOR: Ik ben vandaag niet in de stemming. Misschien komt het daardoor...

HERMAN: Misschien...

HERMAN JUNIOR: Heb je de was al gedaan? Ik ben nog steeds die oude trui kwijt.

HERMAN: Heeft ma zeker weggegooid. Alles met ook maar een klein gaatje...

Waarom eigenlijk?

HERMAN JUNIOR: Hij zat zo lekker oud.

HERMAN: En ja, als het oud was... *(achterscherm floept aan, gevolgd door linker- en rechterscherm. Van boven (gezicht verschijnt op achterscherm) klinkt stem van opa)*

Opa: Weet je nog dat ik van die lekkere aardappelen kon bakken?

Oma: En dat we naar Seth Gaaijkema keken met Kerst?

Andere opa: En dat we naar zee gingen kijken toen het stormde?

(Achter scherm toont strand met woelige zee. Linker scherm toont een verlaten speeltuin. Rechter scherm een lachende moeder die op het scherm af komt lopen met de armen gespreid)
(Speaker met stem van moeder: 'Kom maar, lieve. Kom maar. Het is veilig. Alles is voorbij.' De staande lamp begint te flikkeren. Dan floepen de schermen weer uit)

SCÈNE 2:

(op het rechter scherm is ineens de rivier te zien. Het is 5 uur 's ochtends in april)

(Jongen staat op van het bed)

HERMAN: Dat doet ie nou altijd weer!

HERMAN JUNIOR: Je beeldt je wat in. Mama is er niet meer. We moeten het samen rooien.

HERMAN: Ongelooflijk eigenlijk dat je er nog steeds bent. Ik ben veertiger, maar als ik met jou praat, praat ik met een twaalfjarige.

HERMAN JUNIOR: Dat is voor mij alleen maar geruststellend, ouwe. Om te weten dat ik er nog steeds ben als ik veertig ben. Laat me eens zien hoe ik eruit zie.

HERMAN: Kan niet. Ik heb geen spiegel. Hoef ik ook niet te zien. Ik ben niet veel ouder dan jij. Dan ik, eigenlijk, want jij bent mij en ik ben ik.

HERMAN JUNIOR: Wat je net zei kan dus ook niet. Mama kan niet dood zijn, want jij hebt er nog gesprekken mee.

HERMAN: Ja, maar ik ben mama nooit geweest. Ik ben jou wel geweest. Mama is ik niet. Maar ik zoek mama nog steeds, hoor. Ik moet maar eens bellen. Met de politie, want ze is al twee jaar zoek. Dood, hoor. Maar het voelt als weg, vermist. En in principe kun je iemand als vermist opgeven na achtenveertig uur. Had ik dus allang moeten doen.

HERMAN JUNIOR: Moet je vooral doen. Dan neemt de politie je nooit meer serieus. Dood is overleden is dood. Niet vermist. Dood!

HERMAN: Alles kan. En ik ben toch al gek geworden van de afgelopen twee jaar. Dus de politie zal niet gek kijken als ik mama als vermist opgeef. Ze weten ook niks van me. Misschien gaan ze wel zoeken.

HERMAN JUNIOR: Kunnen ze ons beter helpen, als we toch idioot gaan doen. Naar die goede herinnering waar je mij nog steeds naar laat zoeken. En ik kan niks vinden, maar misschien kunnen ze bij de politie een helikopter inzetten. Zien ze toch meer mee. Hadden wij eigenlijk een hond?

HERMAN: Niet dat ik weet. Een kat, die wel.

HERMAN JUNIOR: Jammer, een kat kun je niet inzetten voor een speurtocht. Heb je misschien zo'n mijnwerkershelm? Zit een lamp op. En het lijkt wel mijnwerken wat je me laat doen.

HERMAN: Je hoeft geen goud voor me te delven.

HERMAN JUNIOR: Wel het geluksdubbeltje van Dagobert, zoals ik het zie. Moet je mijn handen zien. Ik zie zwart van de donkere massa in jouw hoofd. En nog steeds geen geldpakhuis.

HERMAN: Ik wil dat je een goede herinnering vindt, daar, in dat twaalfjarige. Moet wel daar liggen. Daar was ik vast een gelukkigere jongen. Wij, eigenlijk.

HERMAN JUNIOR: Het is goed met je. Misschien moet je contact opnemen met een andere leeftijdsgroep.

HERMAN: Er is er maar eentje van twaalf jaar oud.

HERMAN JUNIOR: Maar ook eentje van dertien jaar. En veertien. En vijftien. Ga zoeken met een vijftienjarige. Misschien word ik op die leeftijd wel verliefd. Ja? Of niet?

HERMAN: Misschien dat ik die op een gegeven moment ook in ga zetten. Nu zijn wij nog bezig. Dat geluksdubbeltje is trouwens een goede vergelijking. En ik vraag je ook maar eentje daarvan te vinden. Om het geldpakhuis van de lekkere gevoelens mee te beginnen. We willen toch gelukkig worden, jij en ik? Zoek trouwens maar niet naar die verliefde jongen. Dat is niks.

HERMAN JUNIOR: Maar als ik vijftien ben zijn er toch al die hormonen? Dan is er vast wel een leuk meisje voor mij. Toch?

HERMAN: Ja. Dat is te zeggen. Je wordt afgewezen. Er is een ander meisje dat jou graag wil hebben. Maar daar is het binnen drie weken mee uit.

HERMAN JUNIOR: Zeg, ik ga jou echt niks meer vragen als je zo doorgaat. Heb ik echt geen leven meer als ik dertien word en ouder? Waarom nou juist twaalf? Twaalf jaar oud zijn is echt niks, hoor. Je zoekt verkeerd, denk ik. Als je nou dertien belt... Of veertien. Of...

Dit is trouwens kinderarbeid. Ik had allang op bed moeten liggen.

HERMAN: Zoek nog maar even door. Papa komt nooit naar boven. Dat deed mama altijd. En die zie ik nog niet naar boven komen. Het is trouwens pas zes uur. En in de ochtend.

HERMAN JUNIOR: Moet ik dan niet naar school, vandaag?

HERMAN: Het is zondag.

HERMAN JUNIOR: Hou je me nou voor de gek of spreek je de waarheid?

HERMAN: Hoezo? Ik zeg je toch dat het zondag is?

HERMAN JUNIOR: Ja, maar wie weet dat je liegt om me toch in te kunnen zetten...

HERMAN: Denk je soms dat ik lieg?

HERMAN JUNIOR: Ik voel een twijfel in wat je zegt. Eens herinneren. Ja, je liegt. Je liegt dat het gedrukt staat!

HERMAN: Nee hoor. Nou ja, een klein beetje dan. En ook weer niet echt. Bij mij is het half zes uur 's ochtends. Bij jou is het, denk ik, ook pas 's ochtends vroeg. Maar pin me er niet op vast.

HERMAN JUNIOR: Ik kan met een beetje moeite controleren of het waar is wat je zegt. Ik zit in je hoofd. Waar het overigens vrij donker is. Schijn eens een beetje bij.

HERMAN: Kan ik niet. Het is april. Rond zes uur. En rond die tijd is het nog vrij vroeg donker.

HERMAN JUNIOR: Wat als je nou zo meteen een licht opgaat? Dan wordt het meteen een stuk lichter in dat hoofd van jou en kan ik meer zien. Je mag best een beetje helpen, hoor.

HERMAN: Zeg wijsneus, hoe denk je dat ik bereik zonder inzicht dat me een licht opgaat? Dat soort dingen heb je echt niet in de hand, hoor.

HERMAN JUNIOR: Hoe oud ben jij nou? 10?

HERMAN: 43 jaar oud, snotneus! Een beetje respect! Hoezo, trouwens?

HERMAN JUNIOR: Jij beeldt je in dat mama dood en vermist is. En zeker ook vermorzeld door een gigantische sloophamer? Of door dat vliegtuig dat in mijn hoofd plotseling neerstort op een paar flats in de Bijlmer?

HERMAN: Hoe kun jij daar nou vanaf weten? Dat gebeurde toen je net zeventien was.

HERMAN JUNIOR: Kweenie. Ik zag net even in een andere spelonk in jouw hersens. Moet je daar vaak aan denken of zo?

HERMAN: Op de een of andere manier weleens, ja. Maar kijk jij nou maar in de goede richting.

HERMAN JUNIOR: Waar was je op dat moment? Zijn wij overlevenden van die ramp? Zaten wij in die flats? Of in dat vliegtuig?

HERMAN: Gewoon voor de televisie, hoor.

HERMAN JUNIOR: Oef, zeg! Heftig. Maar even over mama weer. Wanneer? En wanneer mag ik daar over huilen? Hoewel, dat weet ik nog, nu ik die kant uit kijk. Kom, jij weet best dat zij overleed toen wij... Nou ja, toen jij, ja, letterlijk jij... Toen ik als ik zover ben 39 was. En jij beeldt je in dat je nog met haar praat!

HERMAN: Misschien omdat ik nu met jou ben. Misschien is onze stem samen zo sterk dat we over de grenzen tussen leven en dood heen kunnen denken. Misschien leeft mama daardoor nog steeds wel. Maar ik praat niet zo veel met mama als jij het voorstelt. Mama is niet het soort mens met wie ik veel praat. In elk geval niet over waar ik met jou over praat. Wij zitten op een ander niveau, waar zij

heel weinig over praatte toen ze nog leefde. En misschien ook nu niet over nadenkt nu ze dood is. Ik heb nooit zo'n sterke band gehad met mama toen ik ouder werd.

HERMAN JUNIOR: Dat zeg je nu! Nou zeg. Kun je niet over iets leukers praten?

HERMAN: Nu niet. Daar heb ik jou nog steeds voor nodig, weet je nog?

HERMAN JUNIOR: Ja. Nu je het zegt... Maar dan mag je best wat aardiger doen, hoor. Als je wilt dat ik blijf. Aan de andere kant, van wie hou jij het meest? Van mama of van mij?

HERMAN: Ik was een eenzaat. Maar niet per se egoïstisch, zoals je het nu voorstelt.

HERMAN JUNIOR: Maar zo somber als jij bent, moet je dan toch meer houden van iemand die wat leuker in elkaar zit?

HERMAN: Toch hou ik heel erg van mezelf. Dus van jou. Kom, dit is overlevingstactiek, hoor! Ik wil dat we, dat wij deze sombere periode overleven. Maar wat ik daarvoor nodig heb...

HERMAN JUNIOR: Jajaja, ik zoek me rot, hoor.

HERMAN: Hé, waar ben je nou?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto